

Kansallinen pölyttäjäseuranta saatiin käyntiin

Kansallisen pölyttäjäseurannan käynnistäminen oli yksi Suomen pölyttäjästrategian tärkeimmistä tavoitteista. Kesällä 2022 aloitettu seuranta on tuottanut jo laajan aineiston, joka täydentää merkittävästi aiempia kansalaisseurantoja.

Kansallinen pölyttäjäseuranta aloitettiin kesällä 2022 ympäristöministeriön rahoittaman PÖLYSEURA-hankkeen avulla. Suomen ympäristökeskuksen koordinoimaan seurantaan osallistuvat lisäksi Luonnontieteellinen keskusmuseo, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Suomen 4H-liitto ja Suomen Perhostukijain Seura. Pääosin viranomaistyönä toteutettava uusi seuranta täydentää merkittävällä tavalla aiempia perhosten ja kimalaisten kansalaishavainnointiin perustuvia seurantoja, sillä se kerää tietoa myös erakkomehiläisten ja kukkakärpästen kannanvaihteluista.

Seuranta eri elinympäristöissä

Ensimmäisenä vuonna seuranta tehtiin yhteensä 134 eri paikalla ja kuudessa erilaisessa elinympäristössä (Kuva 1). Seurattavat elinympäristöt sisältävät tavallisten maatalous- ja metsäympäristöjen lisäksi suojelumetsiä, pölyttäjille tärkeitä perinteisiä niittyalueita ja Lapin tunturialueita.

Seurannan menetelminä ovat EU:n pölyttäjäseurantaehdotuksessa suositellut linjalaskenta- ja värimaljapyydykset (Kuva 2), joita käytetään yleensä rinnakkain samoilla paikoilla. Linjalaskennalla kerätään runsaustietoa päiväperhosista ja kimalaisista, jotka ovat määritettävissä maastossa suhteellisen helposti lajilleen. Värimaljapyydykset täydentävät linjalaskentoja, sillä niihin kertyy aineistoa kaikista kukilla käyvistä hyönteisistä, joista suuri osa on pienikokoisia ja vaikeasti maastossa tunnistettavia lajeja. Pyydyksiin tulleet kimalaiset, erakkomehiläiset ja kukkakärpäset määritetään lajilleen seuraavan talvikauden aikana Luonnontieteellisessä keskusmuseossa.

Seurannat on suunniteltu toteutettaviksi viisivuotisella kierrolla siten, että ne toteutetaan vuoden 2022 tapaan koko laajuudessaan joka viides vuosi. Välivuosina seuranta tehdään noin puolella laajan otannan paikoista. Kesällä 2023 seuranta tehtiin 67 paikalla, ja tarkoituksena on jatkaa sitä samoilla paikoilla myös seuraavien kolmen vuoden ajan.

Tuloksena melko kattava pölyttäjäaineisto

Molemmat seurantamenetelmät tuottivat vuonna 2022 laajan aineiston. Runsaustietoa kertyi yhteensä 349 pölyttäjälajista, mikä on noin puolet tutkittujen pölyttäjärühmien

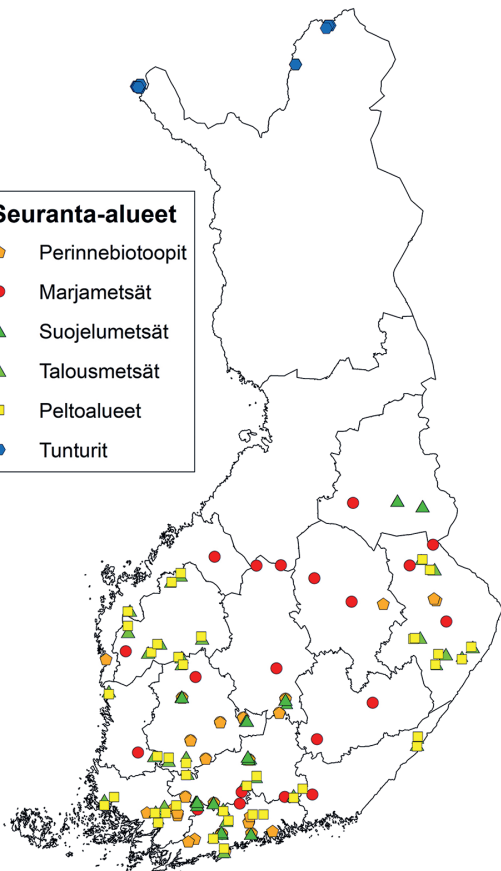
Kuva 2. Värimaljapyydyksessä on kolme UV-maalilla maalattua eri väristä värimaljaa, sillä eri värit houkuttelevat eri pölyttäjälajeja. Jokaisella seurantapaikalla on neljä värimaljapyydystä.

Suomesta tavatuista lajeista. Molemmilla menetelmillä havaittiin yli 10 000 pölyttäjäyksilöä. Aineiston kattavuus Suomen lajistosta oli paras kimalaisilla (78 %), mutta kohtalaisen hyvä myös muissa lajiryhmissä.

Ylipäättään pölyttäjälajiston kattavuus parani huomattavasti aiempiin kansalaisseurantoihin verrattuna. Ensimmäinen laaja otanta tuotti runsaasti uutta tietoa lajien painottumisesta maan eri osiin sekä eri elinympäristöihin. Kaikissa tutkimuksissa pölyttäjärühmissä oli sekä maatalous- että metsäympäristöön painotuneita lajeja.

Yhdessä aiempien kansalaisseurantojen kanssa uusi seuranta muodostaa varsin kattavan pölyttäjäseurantakokonaisuuden ja hyvän perustan pölyttäjien pitkäaikaiselle seurannalle. Kahden ensimmäisen seurantavuoden tulokset raportoidaan vuoden 2024 lopulla.

Mikko Kuussaari
Suomen ympäristökeskus

Kuva 1. Kansallisen pölyttäjäseurannan seuranta-alueet eri elinympäristöissä kesällä 2022.